

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 2. De Peccataorum diversitate, & gravitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

homo in peccatum præcipitur, illâ scilicet, quam S. Jacobus c. 1. indicavit, dum dixit: *Nemo, cum tentatur, dicat, quoniam à DEO tentatur: DEVS enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat. Vnusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus.* Deinde concupiscentiam cum conceperit, parit peccatum (id est, delectationem, ut Interpretes vertunt) peccatum verò cum consummatum fuerit, generat mortem. Tribus ergo gradibus præcipue ad peccatum pervenitur, suggestione, delectatione, & consensu. Suggestione quidem hostis, dum nobis prava ingeritur cogitatio vel tentatio à mundo, carne, Sathana; delectatione autem nostra, dum animo jam allubescit, quod prava suggessit tentatio: demum & proprio consensu, dum in peccatum voluntas illecta deliberatè consentit. Quem totum processum S. Franciscus Salesius part. 4. Introd. c. 3. aptâ similitudine declarat, dum ait: Cogitatione tibi finge, Philothea, Juvenculam aliquam Principem Sponso suo & Marito Principi percaram; & simul imaginare scelestum aliquem, quo eam ad secum adulterandum, thorsumque nuptialem violandum invitet, infamem aliquem amoris internuntium, qui scdam illius intentionem novæ nuptiæ communicet, mittere. Primò itaque Pararius & nuntius hic Domini sui amorem Principi aperit. Secundò illa in petitione, propositioneque sibi complacet, vel displicet. Tertio consensum ei præbet, aut prorsus dissentit. Consimili ratione Diabolus, Mundus, Caro, videntes animam quandam Filio DEI desponsatam esse, varias ei tentationes & suggestiones ingerunt, quibus primò peccatum illi proponitur. Secundò illa in eo delectationem sentit, vel displicentiam. Tertio consentit eidem, aut dissentit. Qui tres gradus, licet non in omnibus peccatis tam apertè percipiuntur, & usveniant, palpabiliter tamen, & manifestè in magnis atque enormibus peccatis eas videre est.

§. II

De Peccatorum diversitate & gravitate.

I. Duo sunt, quæ de Peccatis Asceta præcipue scire, beneque ponderare debet, scilicet, ut & diversitatem eorum clarè

clare intelligat, & competentem de illorum gravitate estimationem concipiat; quò major enim hæc æstimatio fuerit, tantò gravius quoque adversus peccata odium exurgat, tumque ad ea non in se duntaxat, sed aliis etiam persequens & extirpanda.

II. Sciendum itaque, quòd peccatum in genere aliud sit, quàm dictum, factum, vel concupitum contra regem DEI, ut S. Augustinus l. 22. contra Faustum c. 27. dicit; Vel ut S. Ambrosius l. de parad. c. 8. describit, perfricatio legis divinæ, & cœlestium inobedientia Præceptorum.

III. In specie verò peccatum actuale in mortale veniale dividatur; inter quæ multiplex discrimen reperitur. 1. Quòd peccatum mortale vitam spiritualem animæ auferat, mortemque afferat animæ peccantis; veniale vero omnino auferat gratiam, sed imminuat tantum fervorem caritatis, unde morbo cuiusdam spirituali comparatur. Mortale à DEI regno, & hæreditate Filiorum in perpetuum excludat, veniale verò ad tempus duntaxat, quousque peccet anima pro eo plenè satisfecerit. 3. Quòd peccatum mortale supplicio æterno, veniale verò temporali solummodo pœnâ dignum efficiat. 4. Quòd mortale radicem meriti tollat, atque adeò meritis tam præteritis, quàm futuris privet, non item veniale, utpote cum quo sicut gratia manet, ita & radix quoque meritorum perseverat. 5. Quòd à peccato mortali plerique Justi facilè abstineant, non à veniali, cum, teste S. Jacobo c. 7. *In multis offendamini, & non morietur anima vestra*, ut Siracides c. 7. loquitur, *Septies in die cadat iustus, & resurgat*.

IV. Præterea sciendum de peccato in communi etiam intra eandem speciem unum sit gravius alterum. S. Gregorius 21. mor. c. 5. ex illis Christi Mandatis colligit: *Omnis, qui irascitur Fratri suo, reus erit concilio; qui autem dixerit Fratri suo racha, reus erit gehenna; qui autem dixerit Fatue, reus erit gehenna*. Ubi per gradum crevit ordo sententiæ, dum ira sine voce iudicio; deinde voce Concilio, ubi causæ sententia definitur; ira in sermone, gehennæ ignibus mancipatur.

V. Gravitate porro quod attinet, duæ præcipuè sunt regulæ, ex quibus gravitas peccati tam mortalis, quam venialis peccati colligi debet. Prima regula desumitur ex ipsa peccati natura & essentia, videlicet quod sit æversio à DEO velut summo bono, & conversio ad creaturam. juxta quam regulam DEVS ipse mensuravit peccatum, quando Jeremiæ c. 2. dixit: *Obstupescite cæli super hoc, & porta eius desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit Populus meus: me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Unde ut Oleas c. 9 dicit, *abalienati sunt in confusionem, & facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dilexerunt.* Altera regula desumitur ex effectibus peccatorum, ob quos meritò DEVS per eundem Prophetam Populo suo dici iussit: *Scito, & vide, quia malum & amarum est, reliquisse te Dominum DEVM tuum, & non esse timorem eius apud te.* Nec malè aliqui peccatum simile esse ajunt Pomo, quod Tenella Regina apparari jussit, ita constructum, ut, qui illud apprehenderet, in eum innumera tela erumperent, id quod Kemetus Maritus illius damno suo expertus est. Verè enim simile pomum peccatum est, utpote ex quo per consensum apprehenso innumera mala velut acutissimæ sagittæ (de quibus S. David Psal. 37. dixit: *Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi*) in apprehendentem erumpunt, quales sagittæ sunt respectu peccati mortalis. 1. Offensa DEI, Summi Domini & Benefactoris. 2. Crucifixio Christi juxta illud S. Pauli ad Hebr. 6. *Rursum crucifigentes sibi metipsis Filium DEI, & offensus habentes.* 3. Amissio gratiæ, & juris ad vitam ac hæreditatem æternam. 4. Amissio virtutum supernaturalium gratiæ annexarum. 5. Amissio omnium meritorum præteritorum. 6. Amissio omnium operum in peccato mortali elicitorum, quoad cognitivum meritum. 7. Mancipatus Diaboli. 8. Pœna æterna damni & sensûs. 9. Pœna temporalis in hac etiam vita subeunda. 10. Vermis & stimulus conscientiæ. 11. Infamia apud Cælites & terrestres homines contrahenda. 12. Amaritudo & tristitia cordis ex ultimi finis amissione exorta. Ob quæ omnia meritò Peccator cum Anna matre Jobi irremediabilibus lacrymis deffere deberet peccatum suum, & dicere: Heu, DEVS meus, ut quid te dimisimus lumen

men oculorum nostrorum, solatium vite nostræ? *Omnis
mal in te uno habentes, te non debemus dimittere à nobis.* In
spectu peccati venialis verò maximè cum plena deliberatione
ne admissi effectus & sagittæ sunt. 1. Quòd DEO displiceat.
2. Amorem & amicitiam DEI erga homines imminuat.
3. Munificentiam DEI erga nos suspendat. 4. Deformitatem quavis deformitate corporis
impediat. 5. Deformitatem quavis deformitate corporis
graviorem afferat. 6. Debilitatem ad bene operandum imminuat.
7. Ad peccatum mortale velut morbus periculosus disponat.
8. A visione & fruitione Cælestium ad tempus suspendat post mortem.
9. Cælestium Cognitionum affluxum impediat. 10. Familiaritatem cum
& Cælitibus imminuat. 11. Fervorem tepefaciat, sicut
qua in ignem effusa. 12. Meritum & præmium impedi-
diat, & defraudet.

§. III.

De peccatorum commissorum cognitio

I. Quòd DEVS olim Israëlì per Jeremiam Prophe-
c. 31. dici iussit, hoc meritò quavis anima viam purgationis
auspicatura sibi applicare potest: *Statuo tibi speculum, & tibi
tibi amaritudines, dirige cor tuum in viam rectam, & non
bulasti.* Verè enim potissima causa, cur Homines
rùm ad vite emendationem incitentur, est, quòd seip-
miserum animæ suæ statum non cognoscant, uti S. Bernardus
pulchrè in serm. quodam indicavit, in Persona DEI dicitur
O Homo; si te videres, mihi placeres, & tibi displiceret.
quia te non vides, tibi placebis, & mihi displices. Veniet tibi
cum nec mihi, nec tibi placebis: mihi, quia peccasti: tibi
ardebis. Meritò ergo speculam, aut speculum potius
statuit, in quo præteritam suam vitam cognoscat, & de-
cendo defleat, & deflendo corrigat. Triplex autem per hanc
finem speculum usurpare potest.

II. Primum est ipse DEVS, de quo S. David Psalms
xit: *Accedite ad eum, & illuminamini.* Nam, ut S. Gregorius
1.31. moral. advertit, *Cognoscere se non potest anima, nisi*